

Arstiteaduskond 2013/2014. õppeaasta hakul

Joel Starkopf – TÜ arstiteaduskonna dekaan

Prof Joel Starkopf

Möödunud õppeaasta oli teaduskonnale tõine ja mitme olulise arenguga. Käivitus kõrgharidusreform, mis tõi kaasa ülikoolide uutel alustel rahastamise ning tasuta kõrghariduse. Teadustööd mõjutas institutsionaalsete ja personaalsete uurimistoetuste taotlemise uus süsteem, järjest tihenev konkurents ning sellest tulenevalt karmistunud finantsolukord osa uurimiskühmade jaoks.

Üliõpilaste arv ei ole olulisel määral muutunud. Käesoleval õppeaastal õpib teaduskonnas 1426 üliõpilast. Eesti keeles õppivaid esmakursuslasi on arstiteaduses 144 ja inglise keeles 24. Hambaarstiteaduses alustas 32 ja proviisoriõppes 36 üliõpilast. Õendusteaduse magistriõpet alustas 15 ja rahvatervishoiu magistriõpet samuti 15 üliõpilast. Doktorantuuri võeti sel õppeaastal 29 doktoranti ning kokku on neid 202. Residente on 550, neist 148 astus residentuuri sel aastal. Arstiteaduskonna lõpetas 2012/2013. õppeaastal 128 arsti, 28 hambaarsti ja 26 proviisorit. 2012. aastal kaitsti 15 doktoriväitekirja. Residentuuri lõpetajaid oli 2012. aastal 100.

Teaduskonnas töötab kokku 250 õppejõudu, sealhulgas 39 professorit ja 133 teadustöötajat. Märkimist väärib, et sel õppeaastal lisandub arstiteaduskonna perre neli uut professorit: suu- ja hambahaiguste professor Mare Saag, reumatoloogiaprofessor Riina Kallikorm, endokriinfüsioloogia professor Vallo Volke ja patoloogilise füsioloogia professor Sulev Kõks.

Õppetöös on oluliseks arenguks arstiteaduse uue ingliskeelse õppekava avamine. Paljus on see muutus tingitud kõrgharidusreformiga kaasnenud seaduskorraldusest, mille kohaselt peab täiskoormusega eestikeelne õpe olema tasuta kättesaadav. Varasematel aastatel oli tasulisel õppekohal inglise keel õppekeeleks vaid esimesel kahel kursusel, edasi õppisid välisüliõpilased eesti keeles. Uue õppekava järgne õpe on kuuel aastal ingliskeelne. Siiski on üliõpilastele õppe-

kavas ette nähtud eesti keele õpe sellises mahus, mis võimaldab neil lihtsal tasemel suhtlust patsiendiga. Huvi ingliskeelse õppekava vastu oli päris suur: 24 õppijat valiti 92 avalduse esitanu hulgast ning nende paremusjärjestuse moodustamisel lähtuti rahvusvahelise bioloogiatesti tulemustest ja motivatsioonikirjas sisalduvast. Enamik uutest välisüliõpilastest on pärit Soomest.

Heameel on tõdeda jätkuvat suurt huvi eestikeelse arstihariduse vastu. Sel aastal oli arstiõppes minimaalselt vaja kokku saada 86,9 punkti maksimaalsest 100-st ning see sarnaneb eelmiste aastate tasemega. Enim gümnaasiumilõpetajaid asub arstiõppesse Hugo Treffneri Gümnaasiumist, Tallinna Reaalkoolist ja Miina Härma Gümnaasiumist. Elavalt on viimasel ajal diskuteeritud arstide vajaduse ja sellest tuleneva üliõpilaskohtade võimaliku suurendamise üle. Seni tehtud arstide arvu prognoosimise mudelid näitavad tõepoolest, et vastuvõttu oleks tarvis suurendada. Isegi kui teaduskonna kõik lõpetajad asuksid tööle Eestis, ei korvaks see 1990. aastate vähesest vastuvõtust tingitud arstide arvu kahanemist lähima 15–20 aasta jooksul. Läbirääkimised, mille sisuks on õppekohtade arvu suurendamine järk-järgult 180 kuni 200 üliõpilase ni aastal, on Tartu Ülikooli, Sotsiaalministeeriumi ning Haridus- ja Teadusministeeriumi vahel käimas. Üliõpilaste arvu kasvu oluliseks tingimuseks on õppetöö piisav rahastamine. Praegu oleme sunnitud tõdema, et tervishoiusektoris on palgad oluliselt kõrgemad kui hariduses ning seetõttu ei ole lihtne motiveerida arste õppetööd tegema.

Algaval õppeaastal on jätkuvalt olulise tähelepanu all õppekvaliteediga seonduv. Põhjalikul ülevaatamisel on olnud õppekavade ja õppeainete väljundite täpsem sõnastamine ning suurt tähelepanu on pööratud üliõpilastelt saadavale tagasisidele õppetöö kohta. Oleme ajakohastanud teaduskonna arvutiklassi ja varustanud selle sülearvu-

titega. Lisaks on õppetöösse juurutatud spetsiifiline tarkvara, mille abil on võimalik kasutada erinevaid simulatsioonülesandeid füsioloogia, biokeemia jt prekliiniliste ainete teoreetiliste ja praktiliste küsimuste õpetamiseks. Samuti on plaanis õppejõudude koolitus probleemipõhise õppe laiemaks juurutamiseks ning inglise keele oskuste lihvimiseks. Residentuurivaldkonnas on tehtud esimene samm õppeprogrammide oluliseks muutuseks, mis seisneb ühise lisa-aasta juurdepanemises kõikide erialade residentuuri kestusele. See ettepanek vajab elluviimiseks lõplikku heakskiitu Sotsiaalministeeriumilt ja Tartu Ülikooli senatilt.

Teadustöö valdkonnas saab lisaks 15 doktoriväitekirja kaitsmisele esile tuua 2012. aasta jooksul avaldatud 226 eelretsenseeritud teadusartiklit. Uuringutsükli „Südame ja veresoonekonna siirdemeditiinilised uuringud“ eest pälvisid Eesti Vabariigi teaduspreemia arstiteaduste ala biokeemiaprofessor Mihkel Zilmer ja kardioloogiaprofessor Jaan Eha. Teaduskonnas on töös 109 eraldi rahastusega teadusprojekti. Teadusrahastus on aasta-aastalt suurenenud, ulatudes 2012. aastal 12 miljoni euroni. Märkimisväärselt on kasvanud Euroopa tõukefondide osa, samas on sisemaine teadusrahastus (just Eesti teadusagentuuri osa) püsinud viimasel 4–5 aastal muutumatuna. Välisprojektidele kuulub umbes kolmandik käimas olevate teadusprojektide mahust. 2012. aasta lõpus asus Biomedikumis aktiivselt tööle külalisprofessor Tambet Teesalu juhtimisel vähibioloogia uurimisrühm, mis on saanud märkimisväärset uurimistoetust sellistelt prestiižsetelt rahvusvahelistelt teadusfondidelt nagu Wellcome Trust, European Research Council ja European Molecular Biology Organization. 2012. aastal pandi

nurgakivi teaduskonna siirdemeditiinikeskuse ehitusele. Majaehitus kulgeb plaanipäraselt ja 2013. aasta lõpus on oodata maja üleandmist ehitajalt kasutajale. Maja suletud netopind on kokku 4776 m², millest umbes kaks kolmandiku sisustab vivaarium koos vajalike uurimisruumide ja -seadmetega ning ülejäänud kuulub teaduskonna eri uurimisrühmade laboritele. Siirdemeditiini hoone ja sellealase teadustöö paremaks ühendamiseks teaduskonna struktuuri loodi selle aasta kevadel arstiteaduskonnas bio- ja siirdemeditiini instituut. See moodustati nelja instituudi – biomeditsiini, biokeemia, füsioloogia ja farmakoloogia instituudi – ning vivaariumi ühinemisel. Uue instituudi nõukogu pidas oma esimese koosoleku 31. mail 2013 ning instituudi juhajaks valiti prof Eero Vasar. Instituudis töötab kokku 158 inimest, sealhulgas 11 professorit (neist 2 Eesti Teaduste Akadeemia akadeemikud), 14 dotsenti, 29 vanemteadurit ja 28 teadurit. See on märkimisväärne potentsiaal, millel on vaieldamatult oluline roll kogu Eesti arstiteaduse arendamisel.

Sel aastal pälvis meditsiiniharidus varasemast enam avalikkuse tähelepanu ja meie teaduskonna üliõpilaste hääl kostis mitme ühiskondlikult laia kõlapinda tekitanud teema puhul. Abiarstidena töötas Eesti tervishoiusüsteemis sel suvel 4. ja 5. kursuse üliõpilasi juba ligi 100 ning nende tegevuse kohta oli kuulda ainult kiidusõnu. Õppeaasta jooksul toimusid tuntud headuses erinevad üliõpilasüritused ja juba on teada, et käesolev õppeaasta algab selle poolest niisama aktiivselt.

Eespool toodu lubab loota Tartu Ülikooli arstiteaduskonna arengu tasakaalukat jätkumist alanud õppeaastal.

joel.starkopf@ut.ee